

3.5.14 Ізюмський район

Місцева схема екомережі району складається з земельних ділянок Придонецького екорегіону загальнодержавного значення та Оскільського екокоридору місцевого значення. Загальна площа екомережі району – 12648,7 га.

Придонецький екорегіон загальнодержавного значення

Територію екорегіону складають земельні ділянки в межах долини р. Сів. Донець, до нього входять шість ключових територій.

№ 16 «Ізюмська Лука» Регіональний ландшафтний парк

Площа 2560,0га

Місце розташування Біля сс. Рудневе, Заводи та Сніжківка

Коротка характеристика Парк у долині р. Сів. Донець, де представлено значне різноманіття ландшафтів і типів природної рослинності. У деревостанах природного походження окремі дерева сосни, дуба, тополі вражають своїми велетенськими розмірами і досягають 100-150-річного віку. Особливо цінними є 5 рослинних угруповань, занесені до ЗКУ та 14 угруповань, занесені до ЗСХ. Рідкісна флора нараховує 38 видів. У складі лісового, водно-болотного, лучного фауністичних комплексів представлено 58 раритетних видів хребетних, серед них 4 види занесені до ЄЧС (ссавці – 1, птахи – 3), 20 – до ЧКУ (плазуни – 2, птахи – 9, ссавці – 9), 34 – до ЧСХ (земноводні – 3, плазуни – 5, птахи – 24, ссавці – 2). Територія РЛП відіграє важливу роль у збереженні видового різноманіття і кількісного багатства птахів у межах України та Європи – ІВА територія (№ 69/№048). Тут зосереджені найбільші в Харківській області гніздові поселення і передміграційні скупчення журавля сірого (ЧКУ). На території гніздяться рідкісні хижі птахи: могильник, орлан-білохвіст (ЄЧС, ЧКУ), підорлик великий, балабан, орел-карлик (ЧКУ). Тут знаходиться колонія чаплі сірої. На території мешкають рідкісні види ссавців, занесені до ЄЧС та ЧКУ (видра річкова, норка європейська, горностай, борсук), ЧСХ (бобер річковий, кутора звичайна). Цей природний комплекс має велику наукову та рекреаційну цінність.

№ 17 «Караван» Ботанічний заказник місцевого значення

Площа 308,0га

Місце розташування Придонецьке лісництво, кв.: 594-599, біля с. Семенівка

Коротка характеристика На правому березі р. Сів. Донець представлена типова рослинність долинно-терасного комплексу з різноманіттям типів лісу від сухих судибров до сирих чорновільхових грудів та справжніх і осокових луків, прибережних та водних угруповань. Тут зростають занесені до ЗКУ ценози дубових лісів ліщинових, волосистоосокових і яглицевих. У травостої поширений ранньовесняний ефемероїд – тюльпан дібровний (ЧКУ) та 4 види із ЧСХ.

№ 18 «Гора Крем'янець» Комплексна пам'ятка природи місцевого значення

Площа 176,0га

Місце розташування Артемівське лісництво, кв.: 117, 118; Пісківське лісництво, кв.: 13; м. Ізюм

Коротка характеристика Охороняється одне з найвищих геологічних утворень Харківської області (218 м над рівнем моря) – гора Крем'янець, складена товщею вапняків з прошарками кремнію та численними скам'янілими рештками тварин і відбитками рослин. Відслонення вапняків, вкриті своєрідною кальцефільною природною трав'янистою рослинністю, у складі якої 3 рідкісні рослинні угруповання (ЗКУ, ЗСХ) та 12 зникаючих видів рослин (ЧКУ, ЧСХ). У південній частині гори на площі 4,5га розташований дендрологічний парк, де зростає понад 200 видів дерев та чагарників, зокрема й екзоти.

**№ 19 «Місце злиття рр. Сів. Донець та Оскіл»
Водно-болотне угіддя**

Площа 1618,0га

Місце розташування Околиці сс. Синичине та Студенок

Коротка характеристика Типові заплавні та долинні комплекси, рослинний покрив яких вирізняється значним ценотичним і флористичним різноманіттям. Тут представлені заплавні луки і ліси із видів тополі та верби (висота окремих дерев сягає майже 30м, діаметр стовбура – до 70см), прибережні й водні угруповання, нагірні діброви, із залишками пралісів 90-120-тирічного віку, фрагменти крейдяних і піщаних степів. Особливу цінність мають 9 рідкісних угруповань із ЗКУ та 8 ценозів із ЗСХ. Раритетна флора налічує 45 видів. У складі фауністичних комплексів 60 рідкісні види хребетних, занесені до ЄЧС (6), ЧКУ (13), ЧСХ (близько 40). Територія урочища є місцем гніздування і передміграційних скупчень журавля сірого (ЧКУ), тут можливе гніздування орлана-білохвоста (ЄЧС, ЧКУ). ВБУ є міграційним коридором, місцем зупинки для відпочинку і годівлі птахів водно-болотного, деревно-чагарникового комплексу. Серед мігруючих птахів зустрічаються рідкісні види із ЄЧС, ЧКУ (гоголь, скопа, беркут, орлан-білохвіст, кулик-довгоніг). Фауна ссавців репрезентована рідкісними видами із ЄЧС, ЧКУ (видра річкова, норка європейська, горностай, борсук). Тут знаходяться численні поселення бобра річкового (ЧСХ). В угідді мешкають земноводні та плазуни із ЧСХ (ропуха сіра, квакша звичайна, черепаха болотяна, вуж водяний).

**№20 «Яремівський»
Ландшафтний заказник місцевого значення
(зарезервований)**

Площа 293,5га

Місце розташування Околиці сс. Студенок та Яремівка

Коротка характеристика Комплекс заплавних ценозів (луки, лісів, прибережно-водної рослинності) з різноманітним флористичним і фауністичним складом. У рослинному покриві 4 угруповання із ЗКУ та 2 із ЗСХ, раритетна флора нараховує 12 видів. У складі орнітокомплексів раритетні види, занесені до ЄЧС (2), ЧКУ (4), ЧСХ (12). На території знаходяться поселення журавля сірого, зустрічаються рідкісні хижі птахи: орлан-білохвіст, могильник, підорлик великий, орел-карлик, шуліка чорний, боривітер звичайний, лунь лучний, сова сіра, с. болотяна. В урочищі мешкають рідкісні види плазунів із ЧКУ (мідянка) та ЧСХ (черепаха болотяна, ящірка різноколірна, я. зелена, вуж водяний), ссавців із ЄЧС, ЧКУ (видра річкова, норка європейська, горностай), ЧСХ (кутора звичайна). Тут знаходяться численні поселення бобра річкового (ЧСХ).

**№ 23 «Студеноцька»
Зоологічна пам'ятка природи місцевого значення
(зарезервована)**

Площа 7,6га

Місце розташування Околиці с. Студенок

Коротка характеристика Ставок у с. Студенок є єдиним відомим на сьогодні в басейні р. Сів. Донець (на території Харківської області) місцем мешкання популяції рідкісного виду класу Круглоротих – міноги української, занесеної до ЄЧС та ЧКУ.

Оскільський екокоридор місцевого значення

Екокоридор проходить долиною р. Оскіл, у місці з'єднання екокоридору з Придонецьким природним регіоном загальнодержавного значення розташована одна ключова територія.

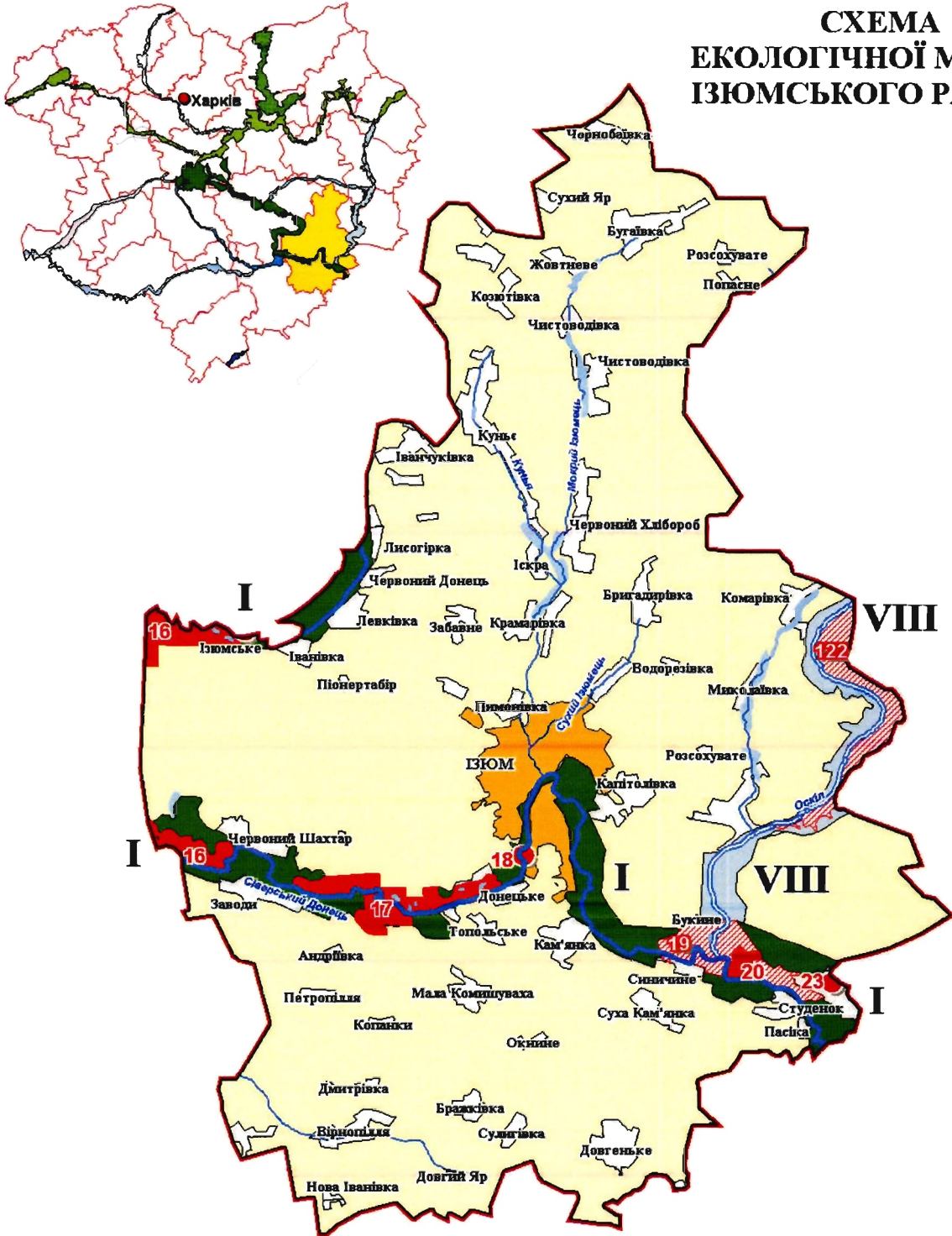
**№ 122 «Червонооскільське водосховище»
Водно-болотне угіддя**

Площа 1500,0га

Місце розташування Між сс. Комарівка та Червоний Оскіл

Коротка характеристика Водно-болотне угіддя є одним з найбільших у Харківській області штучних проточних прісних водосховищ, яке є головним об'єктом водопостачання Харківської та Донецької областей. В акваторії водосховища поширені справжні водні ценози, у прибережній смузі зростають вербняки, вільшаники, високотравні угруповання з очерету звичайного, видів рогозу, схеноплекта, осоки. У складі раритетної фітобіоти 9 рослинних угруповань (ЗКУ, ЗСХ) та 12 видів рослин (ЧКУ, ЧСХ). Особливу екологічну цінність територія Червонооскільського водосховища має в збереженні видового різноманіття та кількісного багатства птахів. У складі орнітокомплексів представлено раритетні види, занесені до ЄЧС, ЧКУ (деркач, орлан-білохвіст, могильник, підорлик великий, орел-карлик, журавель сірий, коловодник ставковий), 23 види із ЧСХ. Територія водосховища є важливим міграційним коридором, місцем зупинки для відпочинку і годівлі перелітних водно-болотних та навколводних птахів, серед яких зустрічаються рідкісні види із ЄЧС, ЧКУ (казарка червоновола, гоголь, скопа, орлан-білохвіст, мартин каспійський, кулик-довгоніг, кулик-сорока, коловодник ставковий, кульон великий). Під час весняної та осінньої міграції в акваторії водосховища концентруються багатотисячні зграї гусей (4 види) та качок. Лісові масиви по берегах водосховища служать міграційними шляхами для птахів чагарниково-лісового комплексу.

СХЕМА ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ ІЗЮМСЬКОГО РАЙОНУ

Територіальні структури екомережі

I. Придонецький екорегіон загальнодержавного значення

VIII. Оскільський екокоридор місцевого значення

Структурні елементи екомережі

Ключові території

16, 17, 18, 19, 20, 23 території природно-заповідного фонду

122 водно-болотні угіддя